

BURCU KARAKAŞ - BAWER ÇAKIR
Erkeklik Ofsayta Düşünce

BURCU KARAKAŞ 1987 yılında İstanbul'da doğdu. Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun oldu. Boston Üniversitesi'nde gazetecilik ve Ortadoğu üzerine aldığı yüksek lisans eğitimini, "Devlet Söyleminde Kürt Meselesi: Diyarbakır Askerî Cezaevi Üzerine Bir Çalışma" konulu teziyle tamamladı. Açık Radyo'da "Şiddetimi Geri Alamam" adlı bir program hazırlayıp sundu. 2010'da *Milliyet* gazetesinde başladığı mesleğe, halen diploması muhabiri olarak devam etmektedir.

BAWER ÇAKIR 1980'de Tatvan'da doğdu. İşletme okudu. İlk yazıları *Kaos GL* dergisinde yayımlandı. bianet.org haber sitesinde muhabir olarak çalıştı. Özgür Radyo'da Semra Çelebi ile birlikte "Şemsi Paşa Pasajı" isimli programı hazırlayıp sundu. *Mesele*, *Ekmek ve Özgürlük*, *Hevjin*, *Turnusol*, fraksiyon.org, *Bant Mag.* gibi yayınlarda ve *Gerçek*, *Yıkıcı & Yaratıcı* isimli derlemede makaleleri yayımlandı. Aykan Safoğlu ile birlikte çektiği "Anti-İtiraflar Vol.1" isimli kısa film Türkiye'de ve yurtdışında festivallerde gösterildi. 2010'da Siyah Pembe Üçgen İzmir Derneği tarafından Baki Koşar Nefret Suçlarıyla Mücadele Ödülü'ne değer görüldü. Aynı yıl Katalunya Otonom Hükümeti'nin insan hakları savunucuları için açtığı programa kabul edildi. İki yıldır Nayat Karaköse ile birlikte *Agos* gazetesinin Derkenar isimli sayfasını hazırlıyor. Halen Barselona'da yaşıyor. fakfukfon.wordpress.com isimli blogunda yazıyor.

İletişim Yayınları 1935 • Bugünün Kitapları 156

ISBN-13: 978-975-05-1344-2

© 2013 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2013, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora

KAPAK Seda Mit

KAPAK FOTOĞRAFI Gülistan Aydoğdu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Tansel Tüzel

BASKI ve CILT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Çağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BURCU KARAKAŞ - BAWER ÇAKIR

Erkeklik Ofsayta Düşünce

Futbol, Eşcinsellik ve
Halil İbrahim Dinçdağ'ın Hikâyesi

İÇİNDEKİLER

Önsöz

YASEMİN İNCEOĞLU..... 7

“AZINLIK İDMAN YURDU, ÇOĞUNLUKSPOR'A KARŞI!”

BAWER ÇAKIR..... 15

“HAKEMLİĞE ELVERİŞLİ DEĞİLDİR”

Halil İbrahim Dinçdağ'la Söyleşi

BURCU KARAKAŞ..... 71

Önsöz

YASEMİN İNCEOĞLU

Türk medyasında eşcinselliğin temsilini kabaca üç dönemde sınıflandırabiliriz: 12 Eylül askerî darbesi sonrası, adeta normal dışı ve “hayalî bir varlık” olarak algılanan ve “homoseksüel” diye adlandırılan eşcinseller, medyada cinayet, ahlaksızlık, ters ilişki, fuhuş, dönme, çocuklara kötü örnek oluşturmakla ve AIDS hastalığıyla anılıyorlardı. Eşcinsellik eşitir travestilik ve transseksüellik formülünün egemen olduğu birinci dönemin ardından, görünür olma ama aynı zamanda medyadan kaçma döneminde yaşanan özgüven eksikliği kendini medyaya güvensizlik olarak ortaya koyuyordu, bu dönemi belki de “yarı maskeli” dönem olarak nitelermek yanlış olmaz. İkinci dönemde Kaos GL, Türkiye’nin ilk gay ve lezbiyen dergisini 1994’de çıkardı. Ayrıca dönemin *Express* dergisi ve *Cumhuriyet* gazetesi de eşcinsel hareketine sayfalarında yer verdi. Üçüncü dönem artık “maskesiz” olarak tanımlanabilecek bir dönem. Kaos GL 1 Mayıs 2001’de “Eşcinseliz, gerçeğiz, buradayız” pankartlarıyla özgür ve özgüvenli bir biçimde meydanlara işçiler ve öğrencilerle birlikte indiler. Günümüzdeki durumu zaten herkes biliyor.

Genelde medya LGBT'ler ile ilgili haberler yapmada cıracılık döneminden ustalık dönemine geçti desek de, bazen son derece duyarlı yayınlar yapanların zaman zaman da, dozunu kaçıran haberler yaptıklarını ve "Gay barlardan çıkıp gasp yaptılar", "Travesti dehşeti" "Eşcinsel cinayeti" "Ters ilişki teklif etti, öldürdüm", "travestiler caddelerde fuhuş pazarlığında" türden manşetler attıklarını görüyoruz.

Gerçekten LGBT bireylerin medyada temsili bazen oldukça sorunlu. Homofobik ve cinsiyetçi ataerkil yapının medyaya yansması olarak özetleyebileceğimiz bu sunum çerçevesinde genelde LGBT bireyler cinsellikle ve suçla özdeşleştirilerek ve cinsel yönelimleri ve/veya cinsiyet kimlikleri ön plana çıkartılarak zaman zaman da karikatürize edilerek haberleştiriliyor. Örneğin "Gay hırsız" gibi bir manşetin yaygın medyada karşınıza çıkması olasıdır. Hırsızın cinsel yönelimi haber değeri taşımazken veya hırsız heteroseksüel olduğunda belirtme gereği duyulmazken, gay olduğunun belirtilmesi oldukça yanlış bir uygulama. Bu konuda Reuters'ın şu yaklaşımı bize yol gösterici olmalıdır: "Bir kişinin ırk, renk, etnik, dinî aidiyeti, cinsel yönelimi sadece konuyla bir bağlantısı olduğu takdirde belirtilmelidir."

LGBT bireylere uygulanan şiddeti onaylayan veya hak etmiş gibi gösteren haberler de var. Cinsel yönelimlere ilişkin nefret söylemi hemen hemen tüm gazetelerin 3. sayfa haberlerinde yer almakta, özensiz dil kullanılmakta, başlık ve içeriklerde olumsuz eklemeler yapılmakta. LGBT haberleri her tür suç, şiddet, ahlaksızlık ekseninde işleniyor, LGBT bireyler sapkın veya sapık bireyler olarak ötekileştiriliyorlar. Bunu, nefret söylemi kapsamında ele almak gerekir, çünkü haber dili şiddetin altyapısını hazırlar. Şiddet, gelenek, sosyal inanç, metaforlar kullanılarak aşağılayıcı ve nesneleştirici klişeler aracılığıyla meşru kılır.

İçişleri Eski Bakanı İdris Naim Şahin'in "Eşcinsellik na-

mussuzluk, ahlaksızlık ve gayri insani durumdur” veya Aile ve Kadından Sorumlu Eski Bakanı Aliye Kavafın “Eşcinsellik hastalıktır” açıklaması içinde önyargı, aşırılık, olumsuzluk barındırması ile ayrımcılık içeren bir söylem olarak tanımlanabilir. Daha da önemlisi ciddi bir “dezenformasyon” içermesi açısından çok talihsiz bir açıklama. Bakan, eşcinselliğin psikoterapi ve antidepresanla iyileştirilebileceğini düşünüyor. Hâlbuki 1973 yılında Amerikan Psikiyatri Derneği, 17 Mayıs 1990’da da WHO (Dünya Sağlık Örgütü) eşcinselliği hastalık kategorisinden çıkartılmış, Yogyakarta İlkelere’nin 18. maddesi de kişinin cinsel yöneliminin tedavi edilemeyeceğini vurgulamıştı.

Diğer yandan, “Lezbiyenlere tecavüz ederek onları topluma kazandırabiliriz” vs türünden internet sitelerinde eğlenebilen insanları “umutsuz vaka” olarak görmekten başka bir şey elden gelmiyor. Bu söylemin “eşcinsellik bir hastalıktır” inancından pek farkı yok, lezbiyenlere tecavüz edip onları hizaya getirmek düşüncesi ciddi patolojik bir durum sergiliyor. Bununla eğlenenleri bir yana bırakın, bir de buna gerçekten yürekten inanan ve çözüm önerisi olduğuna inananlar var. Açıkçası bu yetişkin insan gurubunu bu saatten sonra hiçbir yöntemin iflah edemeyeceği aşikâr.

Ülkemizde eşcinseller hakkındaki toplumsal algı hakkında fikir verebilecek bir araştırma var. Prof. Dr. Yılmaz Esmer’in 2009 yılında hazırladığı “Radikalizm ve Aşırıcılık” adlı araştırması kapsamında otuz dört ilde 1715 kişiye sorulan “Kiminle komşu olmak istemezsiniz?” sorusuna katılımcıların yüzde 87’si “eşcinsel kişiler” olarak yanıt verdi. Bu sonuç Türkiye’de LGBT bireylerin işlerinin ne kadar zor olduğuna dair bir ipucu veriyor.

AIHM’in eşcinselleri hedef alan söylemleri değerlendirdiği Vejdeland / İsveç davası kararında kullandığı akıl yürütmeden de görüleceği üzere “ırkçılık” kavramı aslında di-

ğer tüm ayrımcı ve ötekileştirici saikleri kapsayan şemsiye bir kavram olarak kullanılmaktadır. Vejdeland davasında AIHM şunları ifade etmiştir: “Mahkeme, kine tahrik etmek için illaki şiddet kullanmaya veya diğer türden suçları işlemeye yönelik bir çağrıda bulunmanın gerekmediği yönündeki görüşünü tekrar eder. Kişilere yönelik olarak, onları aşağılamak veya alay etmek suretiyle bir saldırı gerçekleştirildiğinde veya toplumun içindeki belli bir grubun karalanması söz konusu olduğunda, ifade hürriyetinin bu sorumsuz kullanımları, yetkilileri ırkçı söylemle mücadele için harekete geçirmek için kâfi olmalıdır. Bu bakımdan, mahkeme altını çizerek belirtir ki cinsel yönelim temelinde gerçekleştirilen ayrımcılık ‘ırk, köken ve renk’ temelinde gerçekleştirilen ayrımcılıklar kadar ciddidir”.

Ancak ABD’nin bazı eyaletleri, İspanya, Hollanda, Belçika, Norveç ve Güney Afrika’da eşcinsel evlilikler yasallaştı, diğer yandan Finlandiya, Fransa, İngiltere, Danimarka, İsviçre, Almanya, Portekiz, İzlanda ve Yeni Zelanda’da eşcinsel çiftlere birçok yasal haklar tanınmaya başladı. Ülkemizin üyeliğini beklediği AB ülkelerinde durum böyle iken, siyasi iktidarın bu konuda uzun süre tepkisiz kalması imkânsız. Nasıl ki farklı “açılım” girişimleri var, bu konuda da açılıma ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Bilindiği üzere, “Nefret Suçları Yasa Kampanyası Platformu” bir Nefret Suçları Yasa Taslağı hazırladı. Taslakta herhangi bir kişi veya gruba karşı, o kişi veya grubun ait olduğu sanılan ırk, etnik köken, renk, din, dil, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, fiziksel veya zihinsel engellilik, sağlık durumu veya yaş nedeniyle nefret saikiyle işlenen suçlara nefret suçu denilmektedir. Kanun taslağında nefret saikiyle işlenmiş suçlar olarak; adam öldürme, kasten yaralama, eziyet, işkence, cinsel saldırı, tehdit, cinsel saldırı, çocukların istismarı, kişinin hürriyetinden mahrum bırakılması, inanç,

düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme, konut dokunulmazlığının ihlali, haksız arama, yağmalama, mala zarar verilme, ibadethane ve mezarlıklara zarar verilmesi, genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması ile korku ve panik yaratmak için tehdide yer verilmektedir.

Nefret suçlarında, suçun faili, mağduru temsil ettiği ya da temsil ettiği sanılan temel ve vazgeçilmez özelliğinden dolayı kasıtlı olarak hedef seçmiştir, bir başka deyişle sanığın niyeti ve mağdura yönelen saldırı sui generis bir yapı arz etmektedir. Ceza hukukunda genel eğilim suçun hangi saikle işlendiğinin dikkate alınmaması yönündedir. 5237 sayılı yasa “töre saikiyle” işlenen suçlar TCK’nın 82-1-k maddesinde olağan suç tanımının dışında ayrıca suçun nitelikli hali olarak cezalandırılmaktadır.

AGİT katılımcısı elli altı ülkenin kırk sekizinde Nefret Suçları yasası mevcuttur, Türkiye nefret suçları yasası olmayan sekiz ülkeden biridir. AGİT katılımcısı bir ülke olan Türkiye de diğer taraf devletler gibi kendi mevzuatını bu hususta yeterli hale getirmeyi, veri toplamayı, nefret suçlarının kapsamlı şekilde araştırılıp kovuşturulmasını garanti altına almayı ve gerektiğinde bu hususta bir dizi eğitim vermeyi taahhüt etmiştir. Bu durumda bu kanunun yukarıda belirtilen tüm karakteristik özellikleri içerecek şekilde çıkması gerekmektedir.

Bu konuda yasal mevzuatın veya özel yasaların çıkarılması tek başına yeterli olmayacaktır şüphesiz. Gerek Avrupa ülkelerinde gerek ABD’de bu konuda yapıldığı gibi, ülkemizde de verilerin toplanmasına ve en önemlisi bu verilerin kamuoyuyla paylaşılmasına, yargı ve medya çalışanlarının eğitimine, nefret mağdurlarına rehabilitasyon desteği sağlayacak düzenlemelere ihtiyaç vardır. Bu konuda en büyük görevlerden biri de medyaya düşmektedir, medya “biz” ve “onlar” kutuplaşmasını güçlendirmekten ziyade; karşılıklı anlayış, saygı, kimlikler/kültürlerarası diyalogu sağlıklı sürdü-

rebilmek adına kelimelerin ve imgelerin gücünü doğru kullanmalıdır.

Bu konudaki son gelişmeler kaygılandırıcı. Yeni Anayasa çalışmalarını sürdüren TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonu'nun "cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği"nin madde metninde değil de gerekçesinde ifade edilmesi yönünde uzlaşmaya varması, siyasi ya da hukuki bağlamda bağlayıcılık yaratmamaktadır. Maddenin bu haliyle onaylanması halinde, homofobi ve transfobi temelli hak ihlalleri ile mücadele için temel sorumluluk yargı mensuplarının yorumuna ve insafına bırakılmış olacak.

Diğer yandan, geçtiğimiz günlerde Bakanlar Kurulu'nda imzaya açılan demokratikleşme paketinde nefret suçu tanımını yapılırken, "cinsel yönelim", "etnik kimlik" ve "uyruk" ölçütlerine yer verilmedi. AGİT nefret suçunu tanımlarken, "cinsel yönelim", "etnik kimlik" ve "uyruk" gibi kriterleri esas almakta, Türkiye'nin de AGİT katılımcı ülkesi olarak bu unsurları görmezden gelmesi –AGİT kriterlerinin esas alınacağı Adalet Bakanı Sadullah Ergin tarafından daha önce açıklanmasına rağmen– kabul edilemezdir.

Ancak yine de gelinen noktada LGBT hak mücadelesi açısından çok önemli adımlar atıldığı gerçeğini yadsımamak ve geleceğe dair umutlu olmak gerektiğini de düşünüyorum.

Milliyet'ten gazeteci sevgili Burcu Karakaş futbol hakemi Halil İbrahim Dinçdağ ile yaptığı söyleşiye yer veren kitaba önsöz yazmayı isteyip istemeyeceğimi sorduğunda, açıkçası hiçbir tereddüt yaşamadan hemen evet dedim. Cinsel yönelimi nedeniyle Halil'in yaşadıkları başta Futbol Federasyonu olmak üzere hepimizin ayıbıydı. Önsözünü yazmadan önce öncelikle Burcu'nun Halil ile yaptığı söyleşinin deşifresini daha sonra da medyada çıkan diğer söyleşileri ve haberleri inceledim. Cinsel kimliği veya cinsel yönelimi ne olursa olsun her insanın utanarak okuyacağı türden deneyim-

ler yaşamış Halil. Halil'in hikâyesi ezberi bozan türden, kendi deyimiyle dini dar değil ama dindar bir Trabzonlu ailenin üç çocuğundan biri, ablasını 1999 depreminde kaybediyor, bu kayıp yaşamındaki ilk acısı. On üç on dört yaşlarındayken hemcinslerine ilgi duymaya başlıyor, arkadaşları cinsel yönelimini anlamasını diye bayağı bir uğraş veriyor kendini adeta “iyi çocuk” olmaya zorluyor, lise yıllarında en iyi arkadaşı futbol, eşcinsel olduğunu bir arkadaşı anlayınca söylemek durumunda kalıyor, radyoculuk deneyimi var, intihara teşebbüs ediyor, eşcinsel olduğunu gizlemek için evlenmeyi bile düşünüyor. Halil'in en büyük fobisi askerlik. 2009 yılında eşcinsel olduğu gerekçesiyle hakemlikten ihraç edilen ve gerekçe olarak da “askerliğe elverişli değil” raporu gösterilen Halil'in “psikoseksüel bozukluğa” sahip olduğu iddia edildi. Serüvenini kendi ağzından dinleyin. Önce tüm yazılı basın ismini açıklamadan manşetlere taşıdığı Halil televizyona çıktığında hikâyesini Türkiye kamuoyu ve hatta ailesi ilk kez dinleme fırsatını buldu. Halil'in LGBT hareketi ile ilişkisi, İstanbul Valiliği İnsan Hakları Komisyonu'na yaptığı başvurular ve Türkiye'de eşcinselliğe dair görüşlerinin yer aldığı bu kitabı yalnız LGBT hareketi içindekilerin değil aynı zamanda herkesin özellikle de homofobların okumasını şiddetle öneririm.

Sedef Adası, Ağustos 2013

"AZINLIK İDMAN YURDU, ÇOĞUNLUKSPOR'A KARŞI!"¹

BAWER ÇAKIR

Ali Arıkan'a...

11 Haziran 1989... Bağcılar'ın Çiftlik semtinde bir berber dükkânındayım. Fenerbahçe de sezonun son maçında Sarıyer deplasmanında. Maç 4-3 Fener'in galibiyeti ile bitiyor ve Sarı Lacivertliler o yıl 93 puan ve 103 golle şampiyon oluyorlar. Fenerli berber mutlu ancak ben acı içinde kıvranıyorum. Çünkü berber bey sağ olsun Sarıyer'in attığı bir gole o kadar sinirlendi ki kulağımı kesti makasla. Kan revan derken yanıma kala kala saatlerce dinmeyen korkunç bir acı kaldı. Hiç haz almadığım futboldan bir kere daha nefret ederek çıktım o berberden...

Herkesin Fenerli olduğu bir ailede Fener'in şampiyonluğu tahmin edersiniz ki büyük mevzu. Takımı kazanınca hiç kavga çıkartmayan babam o gün kanatlanmış uçuyor. Dayım bizde... Babama katılmış o da. Sokaklarda insanlar, marşlarla inletiyorlar yoksul mahalleyi. Bütün bu hengâmenin ortasında tek hissettiğim şey bu testosteron karnavalının bitmesi. Yanlış olmasın, dokuz yaşında tabii ki tes-

1 Emine Özcan, Hazal Halavut ve Yener Bayramoğlu'na katkılarından ve cesaret verici, motive edici yorumlarından dolayı teşekkürler.

tosteron ne demek bilmiyorum. O zaman bitmesini istediğim şeyin adını otuz üç yaşında anca koyabildim. Kulağım çok acıyor... Nasıl acımak ama... Kulağımdaki yara ile hiç ilgilenmeyen babamdan ve dayımdan o gün bir kere daha nefret ediyorum, bu iki adamın kayıtsızlıklarının sebebi olan futboldan bir milyon kez daha tiksiniyorum...

* * *

Bir yaz... Hangi yılın yazıydı hatırlamıyorum ama Tatvan'dayız. Memleket... Rahmetli anneannemin evindeyiz. Defansta kuzenler, orta alanda teyzeler ve annem, forvet hattında dayılarım... Anneannemin hakem olduğu o yazlar kalede hep ben varım. Topun ve forvetin şiddetiyle karşı karşıya kalmak zorunda olan ben...

Her yaz dayıların evin salonunda düzenlediği “kim daha erkek” yarışmasında benden küçük ama yirmi cm daha uzun olan kuzenimden aile üyelerini eğlendirmek adına dayak yiyorum. Salonun bir arenaya, dayılarımın vahşi krallara, annemin gladyatörün annesine kestiği o anlarda yediğim dayakla erkekleştiriliyorum. Dayılarımın iddiası bu idi en azından... Bugün geldiğimiz durumu öngörselerdi ne yaparlardı çok merak ediyorum. Ağlaya ağlaya dayağımı yerken ve dayılarım kahkahalarla gülerken kuzenime vurmam için bana gaz veren ahaliyi anlamıyorum. İnsan sırf eğlence olsun diye birine neden vursun ki, diye sorarken anneannem hızır gibi yetişiyor: Maç başladı hadi yeter...

Türkiye Milli Takımı sahada. Oh diyorum, çok şükür bu gecelik kurtuldum. O gece futbolu değil anneannemi seviyorum bir kere daha. Çünkü topa vuramayan, futbol oynamayan benim için yarın sabah yeniden zulüm başlayacak. Dayılarımın maçı var ve bizi de götürüp benden utanacak ve dayakçı kuzenimle iftihar edecekler. Milli maç başlıyor...

Dayılarımın yaygarası sırasında anneannem “Oğlum Rıd-

van bak Tanju orada, versene ona topu gol atsin” diyor kendi kendine. Maçı izlerken dayılarımın neden anneanneme benzemek yerine bu ülkedeki futbol seven milyonlarca erkeğe benzediklerini düşünüyorum. O sorunun yanıtı konusunda bugün bile çok net değilim... Ama o gün anneannemden başka bir taraftarlığın da mümkün olduğunu öğreniyorum: Tatlı, sevecen, naif, samimi ve şiddetsiz... Anladığımı da erkeklerin yarattığı korkunç taraftar kimliğine de yakıştığını söyleyemem ama anneannemin taraftarlığını seviyorum.

* * *

Yine bir yaz... Bağcılar’dan Güngören’e taşınıyoruz... Ben altı yaşındayken Tatvan’dan İstanbul’a göçtüğümüzde Güngören’in yoksul bir mahallesinde yaşamaya başlamış, ardından Bağcılar’ın yoksul mahallelerinden birine taşınmıştık... Altı yıl sonra yeniden Güngören’deyiz... Bir dolu acıklı hikâyeye ve sıkıntılara rağmen Bağcılar’daki devasa arazi bana dünyanın ne kadar büyük olduğunu düşündürüyordu. Balkondan bakınca ucu bucağı olmayan yerleri görüyor, her anı zulüm gibi gelen hayatıma dair umutlu hayaller kuruyordum. O nedenle Güngören’deki her yerin bina olduğu ve balkondan göğü göremediğim o mahalle kâbus gibi üstüme çökmüştü.

O kâbusun her gün katmerleneceğini öngörmemem benim vizyonsuzluğum. Çünkü içinde bulunduğum durumun adı ilk kez o mahalledeki çocuklar tarafından koyulmuştu. Kimi NONOŞ diyordu bu “duruma” kimi TOP... Karı kılıklı, kırtık, topaç... Herkes çok yaratıcı idi ve beni aşağılamak için zengin bir hazineleri vardı. O güne kadar bir ayrıcalık olduğunu düşündüğüm (evet insan çocukken bu kadar saf olabiliyor ve benim burcum balık) “durumumun” benim dışındaki herkes için bir sorun olduğunu sağ olsunlar öğretmişlerdi. “Sorunlu” biri olduğumu fark edince hayatın saf, sevimli ve hayalci yanında duran düğme kâbusa yönlendirilmiş,

hayatım da zehir olmaya başlamıştı. Şiirdeki güzel günler haritada Avustralya kadar uzaktaydı.

Uzağı yakın edebilecek gücüm yoktu. Onlar kalabalıktı ve ben tektim. Zeki Müren ve Bülent Ersoy da vardı ama onların ligi başkaydı. Defansa çağırırsam gelmezlerdi... Çoğunlukspor hep kazanandı. Her atakları gol oluyordu. Azınlık İdmanyurdu'nun Azınlık United olmasına daha yıllar vardı... Ligde tutunmak için yapabileceğim tek şey Çoğunlukspor'a transfer olmaktı. Öyle de yaptım. Yani aslında denedim. Denedim, yenildim ama daha iyi yenildim... Daha iyi miydi şimdi düşününce pek de emin değilim.

7 numara!

Bizim sokakta futbol seven bir abinin girişimi ile mahalle takımı kuruldu. Sadece sokaktaki çocuklardan oluşan takıma neden mahalle takımı dendiğini sormayın. Her şeyin çok büyük olduğu yıllardı. Sokak da büyüktü ve mahalle aslında ilçe idi. Ölçü birimleri konusunda kafamız da karıştıktı.

Diğer “mahalle” (evet tahmin ettiğiniz üzere karşıdaki, aşağıdaki ve yukarıdaki sokaklar) takımları ile maç yapabilmemiz için on bir kişi olmamız gerekiyordu. Tamamen yokluktan beni takıma almaya karar verdiler. Evet çocuklar zalim olurlar ancak kolay da unutmuyorlardı neyse ki. Beni aşılamaya devam ettiler ellerine geçen her fırsatta ama bu 7 numaralı formayı kapmama engel olmadı.

Futbol o zamanlar İspanyalıların değil 90 dakikanın sonunda hâlâ Almanların kazandığı bir oyundu. Bu yüzden de mahalle takımın forması Alman Milli Takımı'nın forması oldu.

İlk maça çıktık. Topa vuramıyordum, toptan korkuyordum, biri şut çekse suratıma gelecek endişesiyle yüzümü kapatıyordum ama benden adam geçmiyordu. Sağdan gelen

hiçbir atak gol olmadı. Nasıl yaptığımı bilmiyorum ama bir şekilde homofobi karşıtı melekler yardım etmiş olmalı. Rakipten çaldığım topları bir şekilde orta sahadakilere aktarmayı başarıyordum. Kestiğim her atak sonrası takım arkadaşlarımın bana bakışlarındaki gece gündüz oluyordu. Yüzlerindeki ifadeler değiştikçe kendime güvenim artıyor, rakibin karşısına daha kendinden emin dikiliyordum. Maç bitti... Kazandık... Ne maç sırasında bana güvenle ve şaşkınlıkla bakan arkadaşlarım ne de teknik direktörümüz olan ağabey beni omuzlarına almadı. Tebrik de etmediler. Gol atan arkadaşları öve öve bitiremeyen, kaleciye tezahüratlar yapanların hiçbiri gelip bana bir şey demedi. Kalbim bir ayna gibi kırıldı, parçalarının her yana dağıldı... Çoğunlukspor beni idmana çıkarmış ama transfer etmekten son anda vazgeçmişti. Öyle hissetmiştim... O kadar acıtan bir histi ki daha sonra beni terk eden sevgililer ya da reddedenler bile beni o kadar üzemedi. Varın gerisini siz düşünün...

* * *

Kırılan kalbimi toparlamak biraz zaman aldı. İkinci maça çıkmak içimden gelmedi. Hastayım dedim. Hiç ikiletmediler. Yerime hemen birisini monte ettiler. Futbol dünyasının acımasızlığı karşısında hayrete düşmeliydim ama ilk maçtan sonra acı eşiği genişleyince ona da şaşırmadım.

O hafta futbolcu olmayan dayılarımdan biri bize geldi. Fenerbahçe'nin Trabzon'la maçı vardı ve babamla maça gideceklerdi. Kız kardeşim benim yapmam gereken tüm "erkeklikleri" yapıyor, futbolu seviyor ve maça gitmek istiyordu. Niye bilmem ama annem beni de götürmelerini istedi. Erkeklerin olduğu bu devasa ortamın bana "iyi" geleceğini düşünmüş olmalı.

Maç İstanbul'daydı ve biz Trabzonluların çok olduğu bir mahallede oturuyorduk. Maçın oynanacağı Fenerbahçe Sta-

dı'na gittik. Hayatımda görmediğim bir kalabalık vardı ve büyük çoğunluğu erkekti. O yıllar henüz kadınların futbol maçlarına gelmediği, bu nedenle de kadınların maç izlemelerinin federasyon tarafından “ceza” olarak ilan edilmediği günlerdi... Develer berber, pireler tellaldi...

O mahşerî ortamda dayım, babam ve kız kardeşim çok mutluydu. Herkes bir ağızdan şarkılar söylüyor, tezahüratlar yapıyor ve bol bol küfür ediyordu. Kız kardeşim her küfür ettiğinde gurur duyan babam ve dayım, onlar gurur duydukça söylediklerinin ne anlama geldiğinden çok emin olmasa da ağzını bozan kardeşim. O binlerce kişi karşısında o kadar yalnız, o kadar çaresiz ve küçüktüm ki yarılmayan yere, düşmeyen yıldırıma, olmayan depreme sinirleniyor, niye kıyametin kopmadığını merak ediyordum. Sonra kıyamet koptu. En azından statta... Hakem Fenerbahçe lehine bir karar verdi. Ortalık yıkıldı... Kararın yanlış olduğunu düşünen kalabalık hep bir ağızdan küfür ediyor, “ibne hakem” diye sövüyordu. “İbne hakem”le ilk o gün tanıştım. Hakemi boyumun kısa olması nedeniyle göremiyordum ama zaten görmeme de gerek yoktu. Çünkü stattaki herkes İbne Hakem diye bağırırken aslında elleriyle beni gösteriyorlar gibi geliyordu. Dünyanın bütün kaynar suları birleşmiş başımdan aşağı dökülüyordu... Çırılçıplak soyulmuş ve aslanların önüne atılmış gibiydim. Elimle neremi kapatacağımı da onları nereye koyacağımı da bilemez halde gökten inecek kurtarıcıyı bekliyordum. Kimse gelmedi... Stattaki kimse de susmadı... Dayım, babam ve kardeşimin de aralarında bulunduğu Çoğunlukspor bile rek ve isteyerek hakemi, farkında olmadan da beni linç ediyorlardı. Tutku, coşku ve heyecanla başlayan film dram, korku ve ayrımcılıkla sürüyordu... O maçın son düdüğü ne zaman çalındı, hakem canını nasıl kurtardı, uzatmalar ne kadar sürdü, biz Kadıköy'den eve nasıl döndük... hiçbir şey hatırlamıyorum. Tek hatırladığım yaşadığım şok, ara ara gelen

titreme ve gece yastığıma dökülen gözyaşlarıydı. O pazar günü ben bir Yeşilçam filmine, Türkan Şoray ile Sezercik arasında bir yere düşmüştüm... İşte o gün futboldan çok ama en çok nefret ettiğim gün olarak tarihime geçti. Ayrıca kayıtlarıma geçen en fena pazar da o gündü. Futbol ve ben birbirimizden nefret ederek ayrılmıştık. Olmayınca olmuyordu. Zorlamanın alemi de yoktu. Ben o dünyadan değildim ve o dünyalıların da beni aralarında istemedikleri açıktı. Tek kazancım toplam nüfusu “üç” (Zeki Müren, Bülent Ersoy ve benden) olan dünyaya “ibne hakem”in eklenmesiydi. Biz artık dört kişiydik...

* * *

Günlerin günleri kovalamadığı, zamanın Nuri Bilge Ceylan filmlerindeki kadar yavaş geçtiği korkunç lise yılları... Merter’de bir lisede ıstırap ve kahırla dolu acı yıllar. Yeneden Doğmak’taki Aysel’i solda sıfır bırakacak kadar zulüm, ergen acımasızlığı ve zalimlik... Ülkücüsü ayrı solcusu ayrı... Tek arkadaş olabildiklerimiz *Take That* hayranı bağız kızlar...

Sporla ilişkim beden dersleri kadar. Hayatım boyunca en nefret ettiğim dersti. Öyle de kaldı. Soyunma odasındaki öğretmenlerin aşağılamaları, alayları, sevimsiz şakaları... Burcum balık. Söylemişim. Tek yapabildiğim Hülya Koçyiğit gibi bir köşeye (genelde tuvalet olurdu) gizlenip ağlamak.

O kâbus günlerden birinde, TRT’de FC Barcelona - Real Madrid maçı vardı. Guardiola diye bir oyuncuyu gördüm. Bordo-Mavi formasıyla sahadaydı. Şimşekler çaktı, gök gürledi, sanırım çok da yağmur yağdı... Aslında hepsi kalbimden gelen gariip seslerdi. İşte ben o gün Guardiola’ya âşık oldum. İşte o gün ben hayatımda ilk kez “futbol”u sevdim.

* * *

Guardiola ile dünyayı kıskandıracak bir aşk yaşıyorduk. Sabah akşam onu düşünüyor, şiirlerde, şarkılarda onu arı-

yordum... Gündüz hayalimde gece düşümde hep o vardı. O kadar âşıktım o kadar âşıktım ki kendisinden önceki ilk aşkım, Yıldız Ulaşmak isimli dizi ile Türkiye’de meşhur olan Meksikalı aktör/şarkıcı (Meksika’nın Küçük Emrah’ı) Eduardo Capetillo’yu unutmuştum bile...

Ancak henüz herkesin bilgisayarının olmadığı, internet denen mucizenin dünyaya inmediği ve TRT’ye mahkûm olduğumuz zor yıllardı. TRT şayet eser de yayınlarsa Guardiola’yı izleyebiliyordum ancak o yılların gözdesi Barcelona değil Real Madrid’di. Aşk sabır, emek ve çile demekti ve sabretmek de sevdaya dahildi...

Sonra sıkıldım... Guardiola’dan yani. Çünkü uzun mesafe ilişkisi zordu ve akıllı telefon ve internetin olmadığı dünyada Barselona-Güngören arasında bir ilişkiyi sürdürmek biraz yorucuydu. Bitirmeye karar verdim. Tahmin edeceğimiz gibi ikimiz için de kolay olmadı ancak birimizin bu adımı atması gerekiyordu. Yaşımdan beklenmeyecek bir olgunluk gösterip bu adımı ben attım. Ancak Guardiola bu ayrılığı kaldıramadı. O kadar sarsıldı ki ertesinde FC Barcelona’dan ayrıldı, kariyeri hızla düşüşe geçti... Ancak kader yıllar yıllar sonra ağlarını örecek ve bizi yeniden buluşturacaktı. Hem de aynı gökyüzünün altında...

* ✨ *

Guardiola ve FC Barcelona ile başlayan futbol sevgim devam etti. Fanatik bir futbol tutkunu olmadım ancak artık televizyonda bir maç gördüğümde sinirim bozulmuyor, bazılarını izliyor, orada burada yapılan futbol muhabbetlerine dahil olacak kadar konuyu biliyordum. Abuk sabuk Türkçe pop şarkılarıyla doldurduğum zihnime format atıp futbolcuları, takımları ve kuralları ezberledim. Her şey iyi hoştu da ofsayt zordu. Ofsayt çileydi. Ofsayt zulümdü... Onu anlamak yıllarımı aldı. Ancak direne direne kazandım...